TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Ngành Thuế tiếp tục đẩy mạnh chuyển đổi số để phòng chống gian lận thuế

06:17 29/07/2023

Ngành Thuế sẽ tiếp tục đẩy mạnh chuyển đổi số và tổ chức khai thác tối đa cơ sở dữ liệu lớn (Big Data) trong công tác quản lý thuế và quản lý hóa đơn điện tử nhằm phòng, chống và kiên quyết xử lý những hành vi cố tình vi phạm sử dụng hóa đơn điện tử bất hợp pháp nhằm chiếm đoạt tiền thuế của ngân sách nhà nước.

Thời gian qua, dưới sự chỉ đạo sát sao của lãnh đạo Chính phủ và Bộ Tài chính, ngành Thuế đã đẩy mạnh việc thực hiện điện tử hóa và chuyển đổi số trong công tác quản lý thuế, cung cấp các dịch vụ thuế điện tử như: Kê khai thuế điện tử, nộp thuế điện tử, hoàn thuế điện tử, dịch vụ thuế điện tử trên thiết bị di động (Etax mobile); triển khai Cổng thông tin điện tử (TTĐT) kê khai, nộp thuế dành cho Nhà cung cấp nước ngoài... đã tạo điều kiện ngày càng thuận lợi nhất cho người dân, doanh nghiệp (DN) trong việc thực hiện nghĩa vụ thuế với Nhà nước một cách dễ dàng, nhanh chóng. Đặc biệt từ ngày 1/7/2022, việc triển khai áp dụng hóa đơn điện tử (HĐĐT) trên toàn quốc là một bước ngoặt có tính bản lề, đã tạo ra những cải cách sâu rộng và tác động to lớn đến công tác quản lý thuế. Việc triển khai Hệ thống HĐĐT đã tiết kiệm được chi phí cho DN và người dân, tạo môi trường kinh doanh lành mạnh, bình đẳng giữa các tổ chức cá nhân nộp thuế.

Việc chuyển đổi sang HĐĐT và triển khai Hệ thống HĐĐT có ý nghĩa quan trọng, đã tiết kiệm được chi phí cho DN và người dân (giảm chi phí giấy in, mực in, vận chuyển, lưu trữ hóa đơn, không gian lưu trữ hóa đơn...), giảm chi phí tuân thủ thủ tục hành chính thuế, từ đó DN quản trị hiệu quả hơn, tạo môi trường kinh doanh lành mạnh, bình đẳng giữa các tổ chức, cá nhân nộp thuế.

Tuy nhiên, trong thời gian vừa qua, một bộ phận người nộp thuế lợi dụng sự thông thoáng của cơ chế, chính sách đã thành lập DN không

để sản xuất kinh doanh mà để thực hiện hành vi mua bán và sử dụng hóa đơn khống; một số DN có hoạt động sản xuất, kinh doanh nhưng ý thức chấp hành pháp luật thuế chưa cao, đã tham gia hoạt động mua bán hóa đơn bất hợp pháp để kê khai khấu trừ thuế, hoàn thuế GTGT, chiếm đoạt tiền thuế GTGT, kê khai khống chi phí được trừ nhằm trốn thuế TNDN gây thất thu cho NSNN. Qua đó đã ảnh hưởng đến môi trường sản xuất kinh doanh, tạo môi trường cạnh tranh không bình đẳng giữa các DN, gây bức xúc trong xã hội, ảnh hưởng đến công tác quản lý thuế của cơ quan thuế.

Ảnh minh họa.

Trước tình hình đó, đối với công tác quản lý hóa đơn, bên cạnh việc cung cấp các chức năng khai thác trên hệ thống HĐĐT, Tổng cục Thuế tiếp tục đẩy mạnh công tác triển khai các ứng dụng hỗ trợ trong việc xác minh, đối chiếu, khai thác dữ liệu HĐĐT phục vụ công tác quản lý thuế thông qua áp dụng, triển khai trí tuệ nhân tạo (AI) để phân tích dữ liệu lớn (Big Data) trong chuỗi mua bán của các DN, từ đó phát hiện nhanh, chính xác các dấu hiệu gian lận trong sử dụng HĐĐT. Đây là một bước tiến lớn trong công tác quản lý hóa đơn so với công tác quản lý hóa đơn giấy truyền thống trước đây thường phải mất rất nhiều thời gian thực hiện rà soát, thanh tra, kiểm tra mới phát hiện được những vi phạm trong sử dụng hóa đơn bất hợp pháp.

Theo các quy định tại Luật Quản lý thuế số 38/2019/QH14 ngày 13/6/2019 của Quốc hội; Nghị định 125/2020/NĐ-CP ngày 19/10/2020 của Chính phủ đã có những quy định về xử phạt hành vi vi phạm hành

chính đối với hành vi sử dụng không hợp pháp hóa đơn, sử dụng hóa đơn không hợp pháp. Bộ luật Hình sự đã có quy định về truy cứu trách nhiệm hình sự đối với các tội trốn thuế do sử dụng hóa đơn không hợp pháp; tội phạm mua bán trái phép hóa đơn.

Tuy nhiên, trong quá trình quản lý thuế, cơ quan thuế đã nhận diện những hành vi điển hình vi phạm pháp luật của một số DN, tổ chức, cá nhân có động cơ, mục đích cố tình sử dụng HĐĐT bất hợp pháp để chiếm đoạt tiền hoàn thuế của NSNN như: Xuất khống, mua bán hóa đơn (trong đó có trường hợp là hóa đơn giả) để trục lợi; lập hóa đơn sai quy định để hợp thức hóa, giảm chi phí đầu vào để giảm thuế phải nộp, kê khai không đúng, không đủ; không xuất hóa đơn cho hàng hóa xuất khẩu; hóa đơn chiết khấu thương mại lại lập thành hóa đơn điều chỉnh;...

Điển hình là một số vụ án đã và đang được cơ quan công an điều tra, khởi tố như tại: Phú Thọ, Hải Phòng, Quảng Ninh, Ninh Bình,... hành vi thủ đoạn của các DN hết sức tinh vi, phạm vi thực hiện trên cả nước, thời gian diễn ra từ khi thành lập đến khi bỏ địa điểm kinh doanh hoặc bị cơ quan nhà nước có thẩm quyền phát hiện hành vi vi phạm pháp luật diễn ra trong thời gian ngắn.

Trước tình hình trên, để thể hiện quan điểm nhất quán trong đấu tranh xử lý nghiêm hành vi mua bán, sử dụng HĐĐT bất hợp pháp nhằm trốn thuế, chiếm đoạt tiền thuế, ngày 20/7/2023, Văn phòng Chính phủ đã ban hành văn bản số 5465/VPCP-KTTH thông báo ý kiến chỉ đạo của Phó Thủ tướng Lê Minh Khái về thông tin báo nêu về việc rà soát, xử lý hóa đơn. Theo đó, Phó Thủ tướng Lê Minh Khái yêu cầu:

“Bộ Tài chính giám sát việc phát hành và sử dụng hóa đơn chặt chẽ, đúng quy định, phát hiện và xử lý nghiêm các hành vi mua bán, sử dụng hóa đơn bất hợp pháp nhằm trốn thuế, chiếm đoạt tiền hoàn thuế từ NSNN.

Bộ Tài chính theo thẩm quyền, chức năng, nhiệm vụ được giao quản lý, giám sát việc phát hành và sử dụng hóa đơn chặt chẽ, đúng quy định, phát hiện và xử lý nghiêm các hành vi mua bán, sử dụng hóa đơn bất hợp pháp nhằm trốn thuế, chiếm đoạt tiền hoàn thuế từ NSNN, cung cấp thông tin đầy đủ kịp thời, công khai, minh bạch cho các cơ quan báo chí, hạn chế thấp nhất tác động, ảnh hưởng đến hoạt động sản xuất, kinh doanh.”

Với quan điểm nhất quán của Chính phủ, Bộ Tài chính và Tổng cục Thuế kiên quyết trong công tác phòng chống gian lận và sử dụng HĐĐT giả mạo trái pháp luật và gian lận trong hoàn thuế GTGT, tại Hội nghị triển khai công tác tài chính 6 tháng cuối năm 2023 được tổ chức mới đây, Bộ trưởng Bộ Tài chính Hồ Đức Phớc đã bày tỏ mong muốn và đề nghị các bộ, ngành, địa phương đặc biệt quan tâm và cùng vào cuộc với Bộ Tài chính để kiên quyết xử lý hành vi gian lận trong sử dụng HĐĐT bất hợp pháp và hoàn thuế GTGT nhằm đảm bảo thực hiện đúng quy định pháp luật.

Trong những năm qua, cơ quan báo chí truyền thông đã tích cực thông tin trên 3.500 bài viết đấu tranh, lên án hành vi buôn bán hóa đơn bất hợp pháp, từ đó góp phần quan trọng để ngành Thuế áp dụng các biện pháp ngăn chặn hành vi gian lận trong sử dụng hóa đơn, qua đó lan tỏa tới cộng đồng DN, người dân trong việc chấp hành pháp luật thuế và cảnh tỉnh, răn đe, kịp thời ngăn chặn, xử lý những đối tượng xấu có hành vi gian lận, buôn bán hóa đơn bất hợp pháp.

Ngành Thuế sẽ tiếp tục đẩy mạnh chuyển đổi số và tổ chức khai thác tối đa cơ sở dữ liệu lớn (Big Data) trong công tác quản lý thuế và quản lý HĐĐT nhằm phòng, chống và kiên quyết xử lý những hành vi cố tình vi phạm sử dụng HĐĐT bất hợp pháp nhằm chiếm đoạt tiền thuế của NSNN.

Minh Anh